

Norsk Redaktørforening, Skippergata 24, 0154 Oslo, post@nored.no – www.nored.no

Nærings- og fiskeridepartementet

postmottak@nfd.dep.no

Deres ref: 23/6722

Høring – forslag om endringer i lov om offentlige anskaffelser

Norsk Redaktørforening (NR) organiserer rundt 800 norske redaktører fra alle typer medier. Ytringsfrihet, informasjonsfrihet, redaksjonell uavhengighet og gode rammevilkår for journalistikken er blant våre hovedarbeidsoppgaver.

Vi viser til høringsbrev av 10. november 2023.

1. Innledning

NR mener det er behov for å øke innsynet i offentlig forvaltning og den demokratiske kontrollen av både sentrale og lokale forvaltningsenheter og saksbehandling. En rekke saker den senere tid har vist at det er gode grunner for å styrke det grunnlovsfestede offentlighetsprinsippet. Blant de områdene hvor det har vist seg å være svært gode grunner for å styrke offentlighetsprinsippet er offentlige anskaffelser. For at pressen skal kunne utføre sitt samfunnsoppdrag, og bidra til å avsløre uregelmessigheter i forbindelse med disponering av offentlige midler, motvirke kameraderi og korrupsjon og sørge for rettferdige vilkår for konkurrenter innenfor samme bransje, er innsyn i offentlige innkjøps- og anbudsprosesser svært viktig.

2. Lovfesting

Dagens lov om offentlige anskaffelser har ingen tydelig henvisning til offentleglova eller prinsippene for innsyn i forvaltningens dokumenter. Det er likevel uomtvistet at når offentlige forvaltningsorganer foretar innkjøp så vil alle dokumenter som utarbeides eller mottas i forbindelse med disse prosessene som utgangspunkt være omfattet av offentleglovas virkeområde og dermed også kunne gjøres til gjenstand for krav om innsyn. Vi mener like fullt det er viktig at det i en ny lov slås uttrykkelig fast at offentleglova gjelder for disse dokumentene, slik det fremgår av høringsnotatet:

«For allmennhetens innsyn i dokumentene knyttet til en offentlig anskaffelse gjelder offentleglova.»

Dette er viktig fordi det samtidig innebærer at eventuelle unntak fra offentlighetsprinsippet må ha sin hjemmel i nettopp offentleglova. I høringsnotatet vises det til at

«Bestemmelsen kodifiserer EU-domstolens praksis knyttet til artikkel 21.» I og med at direktivet opererer med det vi oppfatter som en videre forståelse av hva som kan unntas som «fortrolig» enn det som ligger i den norske taushetspliktbestemmelsen, mener vi det er ekstra viktig å knytte dette til gjeldende rettstilstand i Norge. Dette bør tydeliggjøres også i de videre forarbeidene, slik at det ikke oppstår misforståelser om rammene for innsyn i offentlige anskaffelser. Vi mener også det er viktig at det i utredningens punkt 24.15.12 understrekes at:

«Bestemmelsene om taushetsplikt og offentlighet bør gjelde alle anskaffelser som er omfattet av loven. Bestemmelsene er en videreføring av gjeldende rett, og tidligere praksis knyttet til innsyn og taushetsplikt vil fortsatt være relevant.»

3. Hensynet til det offentliges forhandlingsposisjon mm

Offentleglovas § 23, tredje ledd inneholder et eget unntak for *«tilbud og protokoll etter regelverk som er gitt i medhald av anskaffelsesloven, til valet av leverandør er gjort.»*

Henvisningen til «anskaffelsesloven» er bevisst bredt anlagt, slik at endringer i anskaffelsesreglene ikke uten videre medfører endringer i offentleglova.

I høringsnotatet heter det følgende om forholdet mellom taushetsplikten og unntakshjemmelen i § 23, tredje ledd:

«Forvaltningslovens taushetspliktbestemmelser omhandler både forretningshemmeligheter og opplysninger om noens personlige forhold. Henvisningen til forvaltningsloven § 13 i lovforslaget omfatter også § 13 bokstav a. til e. Reglene om taushetsplikt må ses i sammenheng med offentleglovas regler om innsyn. Oppdragsgiver kan ved en innsynsbegjæring fra leverandør eller andre unnta dokumenter og opplysninger som går utover de rene taushetsbelagte opplysninger, f.eks. opplysninger som kan brukes til å vri konkurransen, enten under en pågående anskaffelsesprosess eller under en senere anskaffelse, jf. offentleglova § 23 første ledd.»

Vi mener det ikke er grunnlag for at ikke protokollene ved offentlige anskaffelser kan gjøres offentlige fortløpende i anbudsprosessen. Det er vanskelig å se hvordan innsyn i protokollene skal kunne svekke det offentliges forhandlingsposisjon. Primært mener vi også de respektive tilbudene burde kunne offentliggjøres fortløpende, med unntak av opplysninger som vil være underlagt lovbestemt taushetsplikt. Primært mener vi derfor at både tilbud og anskaffelsesprotokoller i utgangspunktet bør være offentlig fra de kommer inn eller blir opprettet. Vi mener dette bør fastslås positivt i loven, men med unntak for

taushetsbelagte opplysninger, og eventuelt for opplysninger som ellers kan unntas fra offentlighet. Subsidiært bør dette gjøres gjeldende for protokollene.

I tillegg til å lage tydelige regler for hva som skal føres i anbudsprotokollen, og gjøre denne tilgjengelig, bør det lages klare regler for at den endelige kontrakten mellom det offentlige og tilbyder vil være gjenstand for offentlighet. Begge deler bør gjøres i lovs eller forskrifts form, og tas inn som standardvilkår i alle offentlige anbudsdokumenter. Det ville skape forutsigbarhet for anbyderne, enkel saksbehandling for forvaltningen og stor grad av innsyn for allmennheten.

Oslo, 2024-02-10

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening

Reidun Kjelling Nybø
generalsekretær

Arne Jensen
senior rådgiver